

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 15 grudnia 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa – Rozporządzenie (WE) nr 1210/2003 – Szczególne ograniczenia w stosunkach gospodarczych i finansowych z Irakiem – Artykuł 4 – Zamrożenie funduszy i zasobów gospodarczych należących do osób, organów i podmiotów związanych z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna – Artykuł 6 – Przekazanie strukturom zastępującym Fundusz na rzecz Rozwoju Iraku – Własność zamrożonych funduszy i zasobów gospodarczych

W sprawach połączonych C-753/21 i C-754/21

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Cour de cassation (Francja) postanowieniami z dnia 2 grudnia 2021 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 8 grudnia 2021 r., w postępowaniach:

Instrubel NV

przeciwko

Montana Management Inc.,

BNP Paribas Securities Services (C-753/21),

oraz

Montana Management Inc.

przeciwko

Heerema Zwiijndrecht BV,

BNP Paribas Securities Services (C-754/21),

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: M. Safjan (sprawozdawca), prezes izby, N. Piçarra i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Emiliou,

sekretarz: A. Calot Escobar,

* Język postępowania: francuski.

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Instrubel NV i Heerema Zwijndrecht BV – S. Bonifassi i F. Boucard, avocats,
- w imieniu Montana Management Inc. – D. Célice i B. Périer, avocats,
- w imieniu BNP Paribas Securities Services – J. Martinet, avocat,
- w imieniu rządu francuskiego – R. Bénard i J.-L. Carré, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – J.-F. Brakeland i M. Carpus Carcea, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 4 ust. 2–4 i art. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1210/2003 z dnia 7 lipca 2003 r. dotyczącego niektórych szczególnych ograniczeń w stosunkach gospodarczych i finansowych z Irakiem oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 2465/1996 (Dz.U. 2003, L 169, s. 6), zmienionego ostatnio rozporządzeniem Rady (UE) nr 85/2013 z dnia 31 stycznia 2013 r. (Dz.U. 2013, L 32, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1210/2003”).
- 2 Wnioski te zostały złożone w ramach dwóch sporów pomiędzy odpowiednio spółką Instrubel NV a spółkami Montana Management Inc. i BNP Paribas Securities Services (zwaną dalej „BNP Paribas”) (C-753/21) oraz między spółką Montana Management a spółkami Heerema Zwijndrecht BV (zwaną dalej „Heerema”) i BNP Paribas (C-754/21) w przedmiocie ważności środków zabezpieczających oraz zajęć uzyskanych w odniesieniu do zamrożonych aktywów przez spółki Instrubel i Heerema ze względu na posiadane przez nie wierzytelności wobec państwa irackiego.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 3 Zgodnie z pkt 12 rezolucji 1483 (2003), przyjętej w dniu 22 maja 2003 r. przez Radę Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, ta ostatnia „[p]rzyjmuje do wiadomości utworzenie Funduszu Rozwoju na rzecz Iraku, który będzie prowadzony przez Bank Centralny Iraku”.

4 Punkt 14 tej rezolucji stanowi:

„[...] Fundusz Rozwoju na rzecz Iraku zostanie wykorzystany w przejrzysty sposób w celu zaspokojenia potrzeb humanitarnych narodu irackiego, odbudowy gospodarczej i przywrócenia infrastruktury Iraku, dalszego uzbrojenia Iraku, na wydatki irackiej administracji cywilnej oraz w innych celach służących interesom narodu irackiego”.

5 Punkt 23 wspomnianej rezolucji stanowi:

„[W]szystkie państwa członkowskie, w których znajdują się:

- a) fundusze lub inne aktywa finansowe lub zasoby gospodarcze poprzedniego rządu irackiego lub organów, przedsiębiorstw lub instytucji publicznych, które na dzień przyjęcia niniejszej rezolucji zostały wyprowadzone z Iraku, lub
- b) fundusze lub inne aktywa finansowe lub zasoby gospodarcze wyprowadzone z Iraku lub nabyte przez Saddama Husajna lub innych wyższych urzędników byłego reżimu irackiego lub członków ich najbliższej rodziny, w tym podmioty będące ich własnością lub własnością innych osób działających w ich imieniu lub pod ich kierownictwem lub też kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio przez te osoby i podmioty,

bezwzględnie zamrożą te fundusze lub inne aktywa finansowe lub zasoby gospodarcze oraz, o ile fundusze te lub inne aktywa finansowe lub zasoby gospodarcze nie zostały objęte zastawem lub orzeczeniem sądowym, administracyjnym lub arbitrażowym, przekażą je natychmiast do Funduszu Rozwoju na rzecz Iraku, przy czym wnioski złożone przez podmioty prywatne lub pozarządowe dotyczące tych funduszy lub innych przekazanych aktywów finansowych mogą być składane do reprezentatywnego rządu Iraku, uznanego przez społeczność międzynarodową, chyba że zostały przedłożone w inny sposób [...]”.

6 W dniu 15 grudnia 2010 r. Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjęła rezolucję 1956 (2010), która w pkt 5 stanowi:

„[Rada Bezpieczeństwa podejmuje decyzję] o przekazaniu wszystkich środków Funduszu na rzecz Rozwoju Iraku na rachunek lub rachunki struktur zastępujących rząd Iraku oraz o zamknięciu Funduszu na rzecz Rozwoju Iraku najpóźniej do dnia 30 czerwca 2011 r. oraz żąda uzyskania pisemnego potwierdzenia przekazania i zamknięcia”.

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 1210/2003

7 Motyw 5 rozporządzenia nr 1210/2003 ma następujące brzmienie:

„W celu umożliwienia państwom członkowskim dokonania przekazania zamrożonych funduszy, zasobów gospodarczych i wpływów pieniężnych z zasobów gospodarczych do Funduszu na rzecz Rozwoju Iraku, należy wydać przepisy umożliwiające odmrożenie tych funduszy i zasobów gospodarczych”.

8 Zgodnie z art. 1 pkt 4 i 5 tego rozporządzenia:

„Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

[...]

- 4) »zamrożenie funduszy« oznacza zapobieganie jakimkolwiek ruchom, przenoszeniu, zmianom, wykorzystaniu lub dokonywaniu transakcji funduszami w jakikolwiek sposób, który powodowałby jakąkolwiek zmianę ich wielkości, wartości, lokalizacji, własności, posiadania, charakteru, przeznaczenia lub inną zmianę, która umożliwiłaby korzystanie z funduszy, w tym również zarządzanie portfelem;
- 5) »zamrożenie zasobów gospodarczych« oznacza zapobieganie wykorzystywaniu ich do uzyskiwania funduszy, towarów lub usług w jakikolwiek sposób, w tym, ale nie wyłącznie, poprzez sprzedaż, wynajem lub ich zastawianie”.

9 Artykuł 4 ust. 2–4 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„2. Wszystkie fundusze i zasoby gospodarcze wskazane przez Komitet ds. Sankcji i wymienione w załączniku IV, należące do, stanowiące własność lub będące w posiadaniu następujących osób, zostają zamrożone:

- a) były Prezydent Saddam Hussein [Husajn];
  - b) wyżsi urzędnicy jego reżimu;
  - c) najbliżsi członkowie ich rodzin; lub
  - d) osoby prawne, organy lub podmioty będące własnością lub kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio przez osoby określone w lit. a), b) i c) lub przez każdą osobę fizyczną lub prawną działającą w ich imieniu lub pod ich kierownictwem.
3. Żadne fundusze ani zasoby gospodarcze nie zostają udostępnione, bezpośrednio lub pośrednio, lub przekazane na rzecz osób fizycznych lub prawnych, organów lub podmiotów wymienionych w załączniku IV.
4. Żadne zasoby gospodarcze nie zostają udostępnione, bezpośrednio lub pośrednio, lub przekazane na rzecz osoby fizycznej lub prawnej, organowi lub podmiotowi wymienionemu w [załączniku IV], w celu umożliwienia tej osobie, grupie lub podmiotowi uzyskiwani[a] funduszy, towarów lub usług”.

10 Artykuł 6 rozporządzenia nr 1210/2003 stanowi:

„1. W drodze odstępstwa od art. 4 właściwe organy wskazane na stronach internetowych wymienionych w załączniku V mogą zezwolić na uwolnienie zamrożonych funduszy lub zasobów gospodarczych, jeżeli spełnione zostaną wszystkie następujące warunki:

- a) fundusze lub zasoby gospodarcze są przedmiotem zastawu sądowego, administracyjnego lub arbitrażowego ustanowionego przed dniem 22 maja 2003 r. lub orzeczenia sądowego, administracyjnego lub arbitrażowego wydanego przed tą datą;

- b) fundusze lub zasoby gospodarcze będą wykorzystywane wyłącznie do zaspokojenia roszczeń zabezpieczonych takim zastawem lub uznanych za zasadne w takim orzeczeniu, w granicach określonych w obowiązujących przepisach ustawowych i wykonawczych regulujących prawa osób zgłaszających takie roszczenia;
- c) zaspokojenie roszczenia nie jest sprzeczne z rozporządzeniem [Rady (EWG) nr 3541/92 [z dnia 7 grudnia 1992 r. zakazującego zaspokajania roszczeń irackich z tytułu umów i transakcji, na których wykonanie wpływ wywarła rezolucja 661 (1990) Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych i rezolucje pokrewne (Dz.U. 1992, L 361, s. 1)]; oraz
- d) uznanie zastawu lub orzeczenia nie jest sprzeczne z porządkiem publicznym w danym państwie członkowskim.
2. We wszystkich innych okolicznościach fundusze, zasoby gospodarcze i wpływy z zasobów gospodarczych zamrożone na mocy art. 4 zostają odmrożone wyłącznie w celu ich przekazania strukturom zastępującym Fundusz Rozwoju na rzecz Iraku ustanowionym przez rząd Iraku zgodnie z warunkami określonymi w rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ 1483 (2003) oraz 1956 (2010)”.
- 11 Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 785/2006 z dnia 23 maja 2006 r. zmieniającego rozporządzenie nr 1210/2003 (Dz.U. 2006, L 138, s. 7) spółka Montana Management została wpisana do zawartego w załączniku IV do rozporządzenia nr 1210/2003 wykazu osób fizycznych i prawnych, organów i podmiotów związanych z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, o których mowa w art. 4 ust. 2–4 tego ostatniego rozporządzenia.

Rozporządzenie (WE) nr 1799/2003

- 12 Motyw 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1799/2003 z dnia 13 października 2003 r. zmieniającego rozporządzenie nr 1210/2003 (Dz.U. 2003, L 264, s. 12) ma następujące brzmienie:
- „[R]ezolucja 1483 (2003) przedstawia zamrożenie funduszy oraz zasobów gospodarczych jako pierwszy krok w procesie prowadzącym do przekazania ich do Funduszu Rozwoju na rzecz Iraku. Zwalnia z tego procesu również fundusze i zasoby gospodarcze podlegające zastawom lub orzeczeniom ustanowionym lub wydanym przed dniem 22 maja 2003 r. Utrzymywanie środków zamrażających nie jest dlatego [nie jest zatem] właściwe, jeżeli dane fundusze i zasoby gospodarcze są wyraźnie zwolnione z wymogu w celu spowodowania przekazania ich do tego Funduszu”.

Prawo francuskie

- 13 Artykuł R. 523-3 kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego ma następujące brzmienie:
- „Dłużnika zawiadamia się o zajęciu zabezpieczającym w drodze aktu komornika sądowego, pod rygorem bezskuteczności, w terminie ośmiu dni.

Akt ten zawiera pod rygorem nieważności:

[...]

- 2) kopię protokołu zajęcia i odtworzenie informacji przekazanych przez osobę trzecią, na której mieniu dokonano zajęcia, jeżeli dokument został jej doręczony drogą elektroniczną;
- 3) czytelną wzmiankę o prawie przysługującym dłużnikowi, w przypadku gdy przesłanki ważności zajęcia nie zostały spełnione, do wystąpienia o jego uchylenie do sądu egzekucyjnego właściwego dla jego miejsca zamieszkania;

[...]”.

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sprawa C-753/21

- 14 W następstwie dwóch orzeczeń arbitrażowych wydanych odpowiednio w dniach 6 lutego 1996 r. i 22 marca 2003 r., które stały się w międzyczasie prawomocne, zasądzających od państwa irackiego na rzecz Instrubel, spółki prawa niderlandzkiego, pewną kwotę, tribunal de grande instance de Paris (sąd okręgowy w Paryżu, Francja) wydał w dniu 20 marca 2013 r. dwa postanowienia w sprawie stwierdzenia wykonalności.
- 15 W dniu 20 stycznia 2014 r. w celu wykonania tych dwóch orzeczeń arbitrażowych spółka Instrubel dokonała na rachunkach BNP Paribas zajęć zabezpieczających „wobec Republiki Iraku i jej podmiotów, których fundusze należą do Iraku na podstawie rezolucji ONZ, a mianowicie spółki Montana [Management]”. W dniu 28 lipca 2014 r. o zajęciach tych zawiadomiono państwo irackie, które nie zakwestionowało tych zajęć.
- 16 W dniu 26 grudnia 2017 r. spółka Montana Management wytoczyła powództwo przeciwko spółce Instrubel przed sądem egzekucyjnym tribunal de grande instance de Bobigny (sądu okręgowego w Bobigny, Francja) i wniosła o uchylenie zajęć, powołując się zarówno na ich bezskuteczność, jak i na nieważność, ponieważ nie została o nich zawiadomiona, mimo że była właścicielem środków objętych owymi zajęciami.
- 17 Wyrokiem z dnia 24 lipca 2018 r. sąd egzekucyjny stwierdził bezskuteczność zajęć i nakazał ich uchylenie. Uznał on bowiem, że skoro protokoły zajęcia wskazują jako dłużnika państwo irackie i jego podmioty, w szczególności spółkę Montana Management, spółkę tę należy uznać za dłużnika w rozumieniu art. R-523-3 kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego. W związku z tym w przekonaniu tego sądu egzekucyjnego spółce Montana Management należało przekazać protokoły, a w braku powyższego zajęcia były bezskuteczne i należało zarządzić ich uchylenie. Wyrokiem z dnia 24 października 2019 r. cour d’appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu, Francja) utrzymał w mocy ten wyrok.
- 18 Spółka Instrubel wniosła skargę kasacyjną do Cour de cassation (sądu kasacyjnego, Francja), czyli sądu odsyłającego, i podniosła, że o zajęciu zabezpieczającym należy zawiadomić jedynie dłużnika wskazanego w tytule wykonawczym, na którym opiera się to zajęcie, co miało miejsce w omawianym przypadku, jako że tytuł wykonawczy wskazywał jako dłużnika państwo irackie i został doręczony temu państwu.

- 19 W tym względzie sąd odsyłający zastanawia się nad własnością aktywów, w odniesieniu do których zastosowano środki zabezpieczające. Zdaniem tego sądu, aby środki zabezpieczające były zgodne z prawem i wywierały skutki, na mocy prawa francuskiego konieczne jest, aby aktywa, których dotyczą te środki, należały do dłużnika wskazanego w tytule wykonawczym, w omawianym przypadku do państwa irackiego.
- 20 Tymczasem w niniejszej sprawie aktywa te zostały zamrożone ze względu na wskazanie spółki Montana Management w rozporządzeniu nr 1210/2003. Ponadto, jak wskazuje sąd odsyłający, zamrożenie aktywów na podstawie tego rozporządzenia ma na celu ich przekazanie strukturom zastępującym Fundusz Rozwoju na rzecz Iraku (zwany dalej „funduszem rozwoju”), skutkujące przeniesieniem własności tych aktywów na rzecz państwa irackiego.
- 21 Sąd ten zastanawia się zatem, czy zamrożone aktywa pozostają własnością osób wskazanych w tym rozporządzeniu, w niniejszym przypadku spółki Montana Management, do momentu wydania przez właściwy organ krajowy decyzji o ich przekazaniu, czy też zamrożone fundusze należą do tego funduszu rozwoju, czyli do państwa irackiego, od chwili wejścia w życie wspomnianego rozporządzenia, ponieważ z uwagi na przekazanie przewidziane w tym rozporządzeniu zamrożone aktywa nie mają już powrócić do majątku osób wskazanych w owym rozporządzeniu.
- 22 W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 4 ust. 2[–]4 oraz art. 6 rozporządzenia [nr 1210/2003] w brzmieniu zmienionym należy interpretować w ten sposób, że:
- zamrożone fundusze i zasoby gospodarcze pozostają do momentu podjęcia decyzji o przekazaniu strukturom zastępującym [fundusz rozwoju] własnością osób fizycznych i prawnych, organów i podmiotów związanych z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, objętych zamrożeniem funduszy i zasobów gospodarczych?
  - czy też owe zamrożone fundusze stanowią własność struktur zastępujących [fundusz rozwoju] od momentu wejścia w życie rozporządzenia wskazującego w załącznikach III i IV osoby fizyczne i prawne, organy i podmioty związane z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, objęte zamrożeniem funduszy i zasobów gospodarczych?
- 2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi, że fundusze i zasoby gospodarcze są własnością struktur zastępujących Fundusz Rozwoju na rzecz Iraku, czy art. 4 [ust. 3–4] i 6 rozporządzenia [nr 1210/2003] w brzmieniu zmienionym należy interpretować w ten sposób, że dokonanie zajęcia zamrożonych aktywów wymaga uprzedniego zezwolenia właściwego organu krajowego? Czy też przepisy te należy interpretować w ten sposób, że wymagają one zezwolenia tego organu krajowego dopiero w chwili uwolnienia zamrożonych funduszy?”.

Sprawa C-754/21

- 23 Wyrokiem Gerechtshof 's-Gravenhage (sądu apelacyjnego w Hadze, Niderlandy) z dnia 31 października 2000 r., którego wykonalność we Francji została nadana postanowieniem prezesa tribunal de grande instance de Paris (sądu okręgowego w Paryżu) z dnia 31 sierpnia 2011 r., państwo irackie i bank centralny Iraku zostały skazane solidarnie na zapłatę określonej kwoty spółce prawa niderlandzkiego Heerema.
- 24 W dniu 28 lipca 2011 r. na rzecz spółki Heerema dokonano zajęć zabezpieczających na rachunkach BNP Paribas w odniesieniu do papierów wartościowych należących do spółki Montana Management. Te zajęcia zabezpieczające zostały przekształcone w zajęcie rachunku bankowego i zajęcie ruchomości w czerwcu i we wrześniu 2014 r.
- 25 W dniu 12 grudnia 2014 r. spółka Montana Management wytoczyła powództwo przeciwko spółce Heerema przed sądem egzekucyjnym tribunal de grande instance de Bobigny (sądu okręgowego w Bobigny) i wniosła o stwierdzenie nieważności i bezskuteczności zajęć oraz o ich uchylenie.
- 26 Wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r. sąd ten oddalił powództwo spółki Montana Management ze względów proceduralnych. Wyrokiem z dnia 28 lutego 2019 r. cour d'appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu) uchylił ten wyrok i zatwierdził zajęcie ruchomości i zajęcie rachunku bankowego na tej podstawie, że zamrożone fundusze miały należeć do państwa irackiego.
- 27 W skardze kasacyjnej do sądu odsyłającego spółka Montana Management kwestionuje w pierwszej kolejności zastosowanie domniemania, zgodnie z którym zamrożone fundusze należą do państwa irackiego. Twierdzi ona, że fundusze te pozostają jej własnością aż do momentu wydania decyzji o przekazaniu ich funduszowi rozwoju, zważywszy że zamrożenie funduszy stanowi środek tymczasowy, który nie narusza prawa własności.
- 28 W drugiej kolejności spółka Montana Management podnosi, że spółka Heerema powinna uzyskać uprzednie zezwolenie właściwego organu krajowego na podstawie art. 6 rozporządzenia nr 1210/2003, ponieważ doręczenie aktu przekształcenia pociągałoby za sobą natychmiastowe przyznanie wierzycielności wierzycielowi.
- 29 Sąd odsyłający zastanawia się nad kwestią, czy zamrożone aktywa pozostają własnością osób prawnych objętych zamrożeniem do chwili wydania przez właściwy organ krajowy decyzji o przekazaniu ich funduszowi rozwoju, czy też należą one do tego funduszu od chwili wejścia w życie rozporządzenia wyznaczającego owe osoby.
- 30 W przypadku gdyby zamrożone aktywa należały do wspomnianego funduszu od chwili wejścia w życie rozporządzenia, które w niniejszym przypadku umieściło spółkę Montana Management w wykazie spółek objętych rozpatrywanym zamrożeniem, powstałoby pytanie o ważność zajęć, zważywszy na brak uprzedniego zezwolenia właściwego organu krajowego na wykorzystanie zamrożonych aktywów.
- 31 W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 4 ust. 2[–]4 oraz art. 6 rozporządzenia [nr 1210/2003] w brzmieniu zmienionym należy interpretować w ten sposób, że:

- zamrożone fundusze i zasoby gospodarcze pozostają do momentu podjęcia decyzji o przekazaniu struktur zastępującym [fundusz rozwoju] własnością osób fizycznych i prawnych, organów i podmiotów związanych z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, objętych zamrożeniem funduszy i zasobów gospodarczych?
  - czy też owe zamrożone fundusze stanowią własność struktur zastępujących [fundusz rozwoju] od momentu wejścia w życie rozporządzenia wskazującego w załącznikach III i IV osoby fizyczne i prawne, organy i podmioty związane z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, objęte zamrożeniem funduszy i zasobów gospodarczych?
- 2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi, że fundusze i zasoby gospodarcze są własnością struktur zastępujących Fundusz Rozwoju na rzecz Iraku, czy art. 4 i 6 rozporządzenia [nr 1210/2003] w brzmieniu zmienionym należy interpretować w ten sposób, że dokonanie zajęcia zamrożonych aktywów wymaga uprzedniego zezwolenia właściwego organu krajowego? Czy też przepisy te należy interpretować w ten sposób, że wymagają one zezwolenia tego organu krajowego dopiero w chwili uwolnienia zamrożonych funduszy?”

W przedmiocie postępowania przed Trybunałem

- 32 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 20 stycznia 2022 r. sprawy C-753/21 i C-754/21 zostały połączone do celów łącznego rozpoznania w ramach pisemnego i ustnego etapu postępowania oraz wydania wyroku.

W przedmiocie wniosków o otwarcie ustnego etapu postępowania

- 33 W pismach złożonych w dniach 25 lipca i 7 listopada 2022 r. spółki Instrubel i Heerema wniosły o otwarcie ustnego etapu postępowania na podstawie art. 83 regulaminu postępowania przed Trybunałem, podnosząc istnienie pewnych nowych okoliczności faktycznych, które mogłyby mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału.
- 34 Te nowe okoliczności faktyczne polegają, po pierwsze, na wykreśleniu – po złożeniu uwag na piśmie przez podmioty, o których mowa w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – nazwy spółki Montana Management z wykazu osób i podmiotów, do których ma mieć zastosowanie zamrożenie aktywów.
- 35 Gdyby bowiem Trybunał miał odpowiedzieć na pierwsze pytania w sprawach C-753/21 i C-754/21 w ten sposób, że zamrożone aktywa pozostają własnością podmiotów objętych zamrożeniem do chwili wydania decyzji o ich przekazaniu funduszowi rozwoju, oznaczałoby to, z powodu tego wykreślenia, że aktywa te, które nadal nie zostały przekazane temu funduszowi rozwoju, zostałyby zwrócone tej spółce. Tymczasem taki obrót spraw byłby sprzeczny z celami realizowanymi przez rozporządzenie nr 1210/2003.
- 36 Po drugie, zdaniem tych spółek otwarcie ustnego etapu postępowania ma być uzasadnione okolicznością, że spółka Montana Management nie ma już legitymacji procesowej po śmierci jej prezesa i przedstawiciela ustawowego, która miała miejsce w 2020 r.

- 37 Po trzecie, konieczne jest zdaniem spółek Instrubel i Heerema rozważenie wpływu na orzeczenie prejudycjalne Trybunału dekretu nr 2015-1134 z dnia 11 września 2015 r. w sprawie zasad przekazywania funduszy i zasobów gospodarczych strukturom zastępującym Fundusz Rozwoju na rzecz Iraku oraz wyroku z dnia 12 stycznia 2021 r. wydanego przez tribunal judiciaire de Grasse (sąd pierwszej instancji w Grasse, Francja).
- 38 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z art. 83 swojego regulaminu postępowania Trybunał może w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, postanowić o otwarciu lub otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeśli uzna, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione, lub jeśli po zamknięciu ustnego etapu postępowania strona przedstawiła nowy fakt mogący mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału, lub też gdy sprawa ma zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był jeszcze przedmiotem dyskusji.
- 39 W niniejszej sprawie Trybunał, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, uznał w oparciu o wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i przedstawione uwagi na piśmie, że dysponuje wszystkimi informacjami niezbędnymi do rozpatrzenia odesłań prejudycjalnych w niniejszych sprawach oraz że okoliczności faktyczne przytoczone przez spółki Instrubel i Heerema we wnioskach z dnia 25 lipca i 7 listopada 2022 r., których znaczenie dla postępowań głównych powinno być oceniane przez sąd odsyłający, nie stanowią nowych okoliczności faktycznych mogących mieć decydujące znaczenie dla orzeczenia Trybunału wydanego w trybie prejudycjalnym.
- 40 Nie zachodzi zatem potrzeba otwarcia ustnego etapu postępowania.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszych w sprawach C-753/21 i C-754/21

- 41 W swoich pytaniach pierwszych w niniejszych sprawach, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży co do istoty do ustalenia, czy art. 4 ust. 2–4 i art. 6 rozporządzenia nr 1210/2003 należy interpretować w ten sposób, że zamrożone fundusze i zasoby gospodarcze pozostają aż do chwili wydania decyzji o ich przekazaniu funduszowi rozwoju własnością osób fizycznych i prawnych, organów i podmiotów związanych z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, objętych zamrożeniem, czy też że te fundusze i zasoby gospodarcze należą do owego funduszu rozwoju od chwili wejścia w życie rozporządzenia wskazującego osoby, organy i podmioty objęte zamrożeniem.
- 42 W tym względzie art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 1210/2003 przewiduje zamrożenie funduszy i zasobów gospodarczych należących do osób wskazanych przez Komitet ds. Sankcji, wymienionych w załączniku IV do tego rozporządzenia, lub pozostających w ich posiadaniu.
- 43 Artykuł 6 wspomnianego rozporządzenia przewiduje w ust. 1 odstępstwa pozwalające, w okolicznościach określonych w tym ustępie, aby korzystanie z niektórych zamrożonych funduszy i zasobów gospodarczych zostało dopuszczone przez właściwe organy. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że we wszystkich przypadkach, które nie są wymienione w art. 6 ust. 1, fundusze i zasoby gospodarcze zostają odmrożone wyłącznie w celu ich przekazania strukturom zastępującym fundusz rozwoju. Przekazanie to skutkuje tym, że właścicielem przekazanych aktywów staje się państwo irackie.

- 44 Co za tym idzie, art. 4 ust. 2 w związku z art. 6 tego samego rozporządzenia ukazuje dwa odrębne etapy, polegające, po pierwsze, na zamrożeniu aktywów, a po drugie, na przekazaniu tych aktywów do funduszu rozwoju.
- 45 Konkretniej rzecz ujmując, art. 6 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1210/2003 przewiduje zgodnie z pkt 23 rezolucji 1483 (2003), że właściwe organy krajowe mogą zezwolić na uwolnienie niektórych zamrożonych funduszy lub zasobów gospodarczych, jeżeli są one przedmiotem zastawu sądowego, administracyjnego lub arbitrażowego ustanowionego przed dniem 22 maja 2003 r. lub orzeczenia sądowego, administracyjnego lub arbitrażowego wydanego przed tą datą. Innymi słowy, i jak wynika również z motywu 4 rozporządzenia nr 1799/2003, w przypadku gdy zamrożone fundusze lub zasoby gospodarcze są przedmiotem takiego zastawu lub orzeczenia, okoliczność ta może wystarczyć do zniesienia ich zamrożenia, tak aby umożliwić ich wykorzystanie, a tym samym wyłączyć je z obowiązku przekazania funduszowi rozwoju.
- 46 Natomiast gdyby należało uznać, że przekazanie do funduszu rozwoju następuje automatycznie z chwilą zamrożenia, art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1210/2003 zostałby pozbawiony wszelkiej skuteczności.
- 47 Wniosku tego nie podważają postanowienia pkt 23 rezolucji 1483 (2003). O ile bowiem punkt ten przewiduje natychmiastowe przekazanie aktywów do funduszu rozwoju, o tyle samo jego brzmienie warunkuje jednak to przekazanie brakiem zastawu lub orzeczenia sądowego, administracyjnego lub arbitrażowego mogącego spowodować odroczenie lub unieważnienie tego przekazania.
- 48 Ponadto motyw 5 rozporządzenia nr 1210/2003 ukazuje również dwa etapy wspomniane w pkt 44 niniejszego wyroku, jako że stanowi on, po pierwsze, że to państwa członkowskie dokonują przekazania funduszy i zasobów gospodarczych do funduszu rozwoju w następstwie zamrożenia tych aktywów, a po drugie, że w celu umożliwienia im dokonania tego przekazania należy wydać przepisy umożliwiające ich odmrożenie. Tym samym przekazanie jawi się jako aktywne działanie ze strony państw członkowskich po zamrożeniu i następuje dopiero po uchyleniu tego zamrożenia zgodnie z zasadami przewidzianymi w tym celu przez to rozporządzenie.
- 49 W konsekwencji samo istnienie przepisów regulujących procedurę przekazania do funduszu rozwoju świadczy o tym, że takie przekazanie nie dokonuje się automatycznie poprzez samo zamrożenie danych aktywów. Chociaż przekazanie jest obowiązkowe w ramach rozporządzenia nr 1210/2003, to jednak następuje ono po zamrożeniu i stanowi odrębny od niego etap.
- 50 Co się tyczy konkretnie pojęcia „zamrożenia” zdefiniowanego w art. 1 pkt 4 i 5 tego rozporządzenia, a także kwestii tego, czy zamrożenie jako takie może pociągać za sobą zmianę własności zamrożonych aktywów, Trybunał orzekł już, że zamrożenie jest środkiem zabezpieczającym, a jego celem nie jest pozbawienie osób nim objętych ich własności (zob. podobnie wyrok z dnia 3 września 2008 r., Kadi i Al Barakaat International Foundation/Rada i Komisja, C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461, pkt 358), gdyż jest on z natury tymczasowy i odwracalny (zob. podobnie wyrok z dnia 5 marca 2015 r., Ezz i in./Rada, C-220/14 P, EU:C:2015:147, pkt 113).
- 51 Wynika z tego, że środek w postaci zamrożenia sam w sobie nie ma wpływu na własność aktywów będących przedmiotem tego środka.

- 52 W tym względzie należy uściślić, że okoliczność, iż rozporządzenie nr 1210/2003 ma na celu przekazanie zamrożonych aktywów do funduszu rozwoju, nie może uzasadniać w odniesieniu do etapu poprzedzającego to przekazanie odmiennej wykładni pojęcia „zamrożenia” niż ta, która została przyjęta w ramach innych rozporządzeń dotyczących środków ograniczających, które nie przewidują takiego przekazania, tym bardziej że pojęcie to jest zdefiniowane w ten sam sposób w większości tych rozporządzeń.
- 53 W świetle powyższych względów na pytania pierwsze w sprawach C-753/21 i C-754/21 należy odpowiedzieć, że art. 4 ust. 2–4 i art. 6 rozporządzenia nr 1210/2003 należy interpretować w ten sposób, że zamrożone fundusze i zasoby gospodarcze pozostają aż do chwili wydania decyzji o ich przekazaniu funduszowi rozwoju własnością osób fizycznych i prawnych, organów i podmiotów związanych z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, objętych zamrożeniem.

W przedmiocie pytań drugich w sprawach C-753/21 i C-754/21

- 54 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytania pierwsze w niniejszych sprawach nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytania drugie.

W przedmiocie kosztów

- 55 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 4 ust. 2–4 i art. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1210/2003 z dnia 7 lipca 2003 r. dotyczącego niektórych szczególnych ograniczeń w stosunkach gospodarczych i finansowych z Irakiem oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 2465/1996, zmienionego ostatnio rozporządzeniem Rady (UE) nr 85/2013 z dnia 31 stycznia 2013 r.,

należy interpretować w ten sposób, że:

zamrożone fundusze i zasoby gospodarcze pozostają aż do chwili wydania decyzji o ich przekazaniu Funduszowi Rozwoju na rzecz Iraku własnością osób fizycznych i prawnych, organów i podmiotów związanych z reżimem byłego prezydenta Saddama Husajna, objętych zamrożeniem.

Podpisy